

Pracovná skupina pre Spoločnú poľnohospodársku politiku (SPP) m 3. jún 2022

Miesto stretnutia: COPA-COGECA, Rue de Trèves 61, 1040 Brusel

Dátum stretnutia: 3. júna 2022

Účastník stretnutia: Miroslava Artimová

Názov aktivity: Pracovná skupina pre Spoločnú poľnohospodársku politiku (SPP)

Podrobný popis aktivity:

Predsedala Maria Skovager Østergaardová (DAFC, DK).

Analýzy a porovnanie národných strategických plánov s ohľadom na:

- opatrenia a intervencie týkajúce sa ekologického poľnohospodárstva:

Sekretariát prezentoval prehľad podpôr na ekologické poľnohospodárstvo v jednotlivých štátoch. (Celá prezentácia je priložená v samostatnej prílohe k zápisu v českom jazyku.)

Prezentácia obsahuje porovnanie aktuálneho stavu pomeru poľnohospodárskych plôch v ekologickej produkcii (najvyšší je v AT – 26,5 %), ďalej absolútne čiastky a percentuálne vyjadrenie vyčlenených čiastok v rámci ekoschémy a agroenvironmentálno-klimatických opatrení (AECM) na podporu ekologickej produkcie. Z hľadiska percentuálneho vyjadrenia sú najambicióznejšie SE, PT, DK (ekoschémy) a LT, DE, LV (AECM).

Sekretariát informoval o obsahu hodnotiacich listov Komisie, v ktorých sa zdôrazňuje, že členské štáty a ich ciele nie sú dostatočne ambiciózne ohľadom ekologického poľnohospodárstva, čo ale podľa prezentovaných údajov nie je pravda. Sekretariát zdôraznil, že treba zohľadňovať realitu na trhu s ekologickými komoditami aj aktuálnu situáciu.

- opatrenia a intervencie zamerané na rovnosť pohlaví:

Sekretariát porovnal návrhy strategických plánov z pohľadu zahrnutia rovnosti pohlaví a postavenia žien a došiel k názoru, že 17 z 28 SWOT analýz do určitej miery poukazuje na potrebu zlepšiť postavenie žien v poľnohospodárstve, ale len 10 z nich bolo pretransformovaných do skutočných cieľov a intervencií na ich dosiahnutie, pričom 5 plánov z 28 neobsahuje o tejto téme žiadnu zmienku. Príkladom je SWOT analýza CZ, ktorá zdôrazňuje nerovnosť žien na trhu práce, no Komisia vyjadrila znepokojenie z nízkej miery záväzku v rámci plánu. Podobne aj SK vo svojej analýze zdôrazňuje mnoho postrehov, ale strategický plán nezahŕňa žiadne konkrétne opatrenia zamerané priamo na ženy. Naopak, najambicióznejšie sú plány IE a ES, ktoré navrhujú mnoho cieľov na podporu žien v poľnohospodárstve a podnikaní, vrátane zlepšenia podmienok na začlenenie a udržanie žien v poľnohospodárskej činnosti. Mnohé z podpôr pre ženy budú pokryté v rámci I. piliera, vrátane 2 % doplnkovej platby pre mladých, ktorá bude zahŕňať ďalšiu pomoc v prípade mladých žien, a v rámci redistribučnej platby. (Celá prezentácia je priložená v samostatnej prílohe k zápisu v českom jazyku.)

- sektorové intervencie:
- odvetvie ovocia a zeleniny: Sekretariát na úvod pripomenul legislatívne požiadavky EÚ stanovené

v nariadení (EÚ) 2021/2115 o strategických plánoch SPP. Článok 43 §1 ukladá povinnosť prijať intervencie v tomto odvetví v štátoch, v ktorých existujú organizácie výrobcov (OV) uznané podľa nariadenia (EÚ) č. 1308/2013.

Sekretariát ďalej prezentoval výsledok porovnania jednotlivých návrhov strategických plánov: v 3 členských štátoch (EE, LU a MT) nie sú OV v odvetví ovocia a zeleniny uznané, ale 24 členských štátov zahŕňa operačné programy pre odvetvie ovocia a zeleniny. Najvyššie finančné čiastky na tento typ podpory alokujú ES, IT, FR, BE (Flámsko) a NL. Sekretariát ďalej prezentoval ciele v odvetví chmeľu, olivového oleja a stolových olív, ktoré sú vymenované v článku 46 nariadenia (EÚ) 2021/2115. Na každý cieľ si členské štáty v strategických plánoch zvolili jeden alebo viac typov intervencií, ktoré sú vymenované v článku 47 ods. 1 nariadenia.

Maximálny počet (9) typov intervencií si zvolili BE, CZ, DK, ES, LV, HU, NL a FI, 1 typ si zvolili BG, IE a IT.

Ďalej si členské štáty zvolili typ intervencií na predchádzanie krízam a riadenie rizík vymenovaných v článku 47 ods. 2 nariadenia. Najviac typov intervencií (10) zvolili BE (Flámsko) a ES, žiadny typ si nezvolili BG, IE a IT.

Sekretariát na záver informoval o prechodných ustanoveniach týkajúcich sa uznaných OV, ktoré sú uvedené v článku 158 nariadenia (EÚ) 2021/2115 a v článku 5 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2021/2117.

- odvetvie bielkovinových plodín: najviac ho podporí FR
- odvetvie produkcie zemiakov: významne ho podporujú CZ a SK
- odvetvie vína: celkovo je k dispozícii 13 typov intervencií, zvolilo si ich 15 členských štátov.
- odvetvie konope: bude podporované v NL, FR a IT
- odvetvie chmeľu: podporovať ho bude najväčší produkčný štát DE, bude preferovať opatrenia v oblasti výskumu, udržateľnosti a klimatickej zmeny

Výmena názorov

DE reprezentant uviedol, že Komisia v hodnotiacom liste postráda informácie o národných cieľoch týkajúcich sa EZD a jej stratégií, s výnimkou oblasti ekologického poľnohospodárstva. DE by malo podľa Komisie zväžiť aj to, ako je podporovaný potenciál lokálnej produkcie potravín a miestnych štruktúr v potravinovom reťazci a aké kroky sú prijímané na posilnenie ponuky a dopytu.

NL reprezentant potvrdil, že NL neplánuje konkrétne percento ekologického poľnohospodárstva na rok 2030, konečný strategický plán by chceli predložiť do 1. 7. 2022.

BE reprezentant informoval, že ich (Valónsko) cieľ je 30 % ekologickej produkcie v roku 2030, Flámsko si cieľ ešte nestanovilo, súčasný podiel v ekologickom režime je len 1,5 %. Ďalej informoval, že aktuálne môžu poľnohospodári získať relatívne vysokú čiastku na podporu prechodu na ekologickú produkciu, na následné udržanie je už podpora nižšia a iba z II. piliera. Nový návrh je, že všetky farmy (aj ekologické) môžu mať prístup aj k prostriedkom I. piliera. Pre farmy, u ktorých je už prechod dokončený, bude k dispozícii málo prostriedkov a budú obmedzené len na 20 ha.

Reprezentanti SE, AT a LV potvrdili, že ekologickí poľnohospodári sa budú môcť zúčastniť aj na ďalších ekoschémach a AECM opatreniach.

FR reprezentant uviedol, že vo FR si poľnohospodár zvolí len jednu ekoschému, ale v II. pilieri sú pre nich dostupné všetky AECM opatrenia.

Prezentácia DG AGRI o ustanoveniach týkajúcich sa organizácií výrobcov (OV) v rámci SPP

Zástupkyňa DG AGRI na úvod zopakovala hlavné zásady revidovanej SPP a informovala o zmenách ohľadom OV a o rozšírení nimi sledovaných cieľov. Za účelom zvýšenia transparentnosti OV by ich stanovy mali umožňovať členom OV demokratickú kontrolu účtovníctva a rozpočtu OV. Ďalšou zmenou je, že im bude umožnený priamy kontakt s odberateľmi. Kvôli brexitu by malo byť aj zvýšené príslušné množstevné obmedzenie pre objem surového mlieka, ktorého sa týkajú vyjednávacíe právomoci zverené organizáciám výrobcov v odvetví mlieka a mliečnych výrobkov. Ďalšia zmena sa týka možnosti časovo obmedzenej regulácie ponuky poľnohospodárskych výrobkov s chráneným označením pôvodu (CHOP) alebo chráneným zemepisným označením (CHZO) na žiadosť OV alebo uznanej medziodvetvovej organizácie, pričom s touto reguláciou musia súhlasiť aspoň 2/3 výrobcov. Boli rozšírené súčasné ustanovenia o zdieľaní hodnôt medzi výrobcom a prvým kupujúcim aj na aktérov v nadväzujúcich odvetviach. Došlo k zjednodušeniu procesu, ktorý umožňuje medziodvetvovým organizáciám odchýlenie od pravidiel hospodárskej súťaže. Novinkou je možná výnimka z pravidiel hospodárskej súťaže pre iniciatívy na udržateľnosť (čl. 210a), zameraná na dosiahnutie vyšších noriem udržateľnosti, než nariaďujú únijné alebo vnútroštátne právne predpisy. Komisia vydá podrobnejšie pokyny pre hospodárske subjekty do 8. 12. 2023.

Na záver zástupkyňa uviedla, že nariadenie o strategických plánoch SPP umožňuje členským štátom financovať odvetvové programy uznaných OV vo všetkých odvetviach (s výnimkou vína, včelárstva, tabaku a etanolu.)

Výmena názorov

Zástupkyňa Komisie ešte raz potvrdila, že v rámci novej SPP sa ustanovenie o zdieľaní hodnôt nebude týkať iba odvetvia cukru, ale všetkých odvetví.

Na poznámku NL reprezentanta, že síce víta výnimku ohľadom čl. 210a, ale Komisia zverejní pokyny až koncom roka 2023, zástupkyňa uviedla, že síce pokyny budú zverejnené až o rok a pol, ale odchýlka od antimonopolných pravidiel začne platiť ihneď od zahájenia uplatňovania nových pravidiel SPP.

Prínos aktivity pre poľnohospodárov v SR:

Prenos informácií pre členov SPPK k danej problematike.

Vyplývajúce úlohy pre SPPK:

Pre SPPK nevyplývajú zo zasadania žiadne úlohy.